

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

УДК 378(477)"20":930

HISTORIOGRAPHIC DISCOURSE OF THE DEVELOPMENT OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION IN UKRAINE (THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY)

ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ ДИСКУРС РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ (ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ)

Марина Тимошенко

здобувач 4 курсу третього
(освітньо-наукового) рівня
вищої освіти спеціальності
011 Освітні, педагогічні науки
E-mail: margaritka47@ukr.net
ORCID 0000-0002-6476-0629
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Maryna Tymoshenko

student of the 4st year of the third
(educational and scientific) level
of higher education, specialty
011 Educational, pedagogical sciences,
E-mail: margaritka47@ukr.net
ORCID 0000-0002-6476-0629
SHEI "Donbas State Pedagogical
University", Ukraine

ABSTRACT

The article proves that the successful reform of higher pedagogical education requires a deep study of the assets of institutions of higher education, as well as a rethinking of their place and role in accordance with the needs of the labor market, and the demands of people and society. The beginning of the 21st century is an important stage of preparation of institutions of higher pedagogical education for qualitative changes according to the European vector of development. It is noted that the history of higher pedagogical education in Ukraine, in particular, higher pedagogical educational institutions, has always attracted the attention of wide circles of scientists. The historiography of the problem is represented by theses, monographs, educational and methodological literature, and scientific articles, which reveal the leading trends in the development of higher pedagogical education in Ukraine under the conditions of European integration at the beginning of the 21st century, the normative and legal field of institutions of higher education in historiographical reflection, scientific and methodical, informational, financial support of the educational process and their innovative activities. The monographs of modern researchers devoted to the development of higher pedagogical education, historiographical sections of theses, which reveal the peculiarities of research on the history of higher pedagogical education, and the work of domestic researchers on the analysis of the problem of periodization in historical and pedagogical studies deserve attention. It is emphasized that the leading directions of scientific exploration of the domestic historiographical space at the beginning of the new century were the restructuring of the educational sector on the basis of the competence approach, the introduction of the latest information technologies, the renewal of the regulatory and legal framework of higher school, the organizational, scientific-methodical, informational integration of institutions of higher education through the creation of educational and scientific complexes. It is underlined that in the historiographical

discourse of the beginning of the 21st century, a prominent place is given to the general principles of legal regulation of higher education in Ukraine, which was carried out by the legislative body – the Verkhovna Rada of Ukraine and was aimed at improving the regulatory and legal support of the higher school.

Keywords: *historiography, development, higher pedagogical education, periodization, research, publication, university education.*

Актуальність теми. Початок третього тисячоліття характеризується докорінними змінами в системі вищої педагогічної освіти України. Становлення демократичної самостійної держави – складний, багатоплановий процес, який торкається всіх аспектів життя громадян. Серед них пріоритетною є проблема освіти як першооснова могутності держави. Без усвідомлення ролі, яку відіграє вища освіта в процесі становлення Української держави, її місця в соціокультурних перетвореннях, неможливий подальший прогресивний розвиток вітчизняного суспільства. Проте наразі немає однозначної позиції дослідників щодо стану та перспектив розвитку вищої освіти України.

Успішне реформування вищої педагогічної освіти потребує глибокого вивчення як надбань ЗВО, так і переосмислення їх місця та ролі відповідно до потреб ринку праці, запитів людини й суспільства. Початок ХХІ ст. – важливий етап підготовки закладів вищої педагогічної освіти до якісних змін за європейським вектором розвитку.

Актуальність теми зумовлена й відсутністю комплексного дослідження з історіографії історії закладів вищої педагогічної освіти, потребою переосмислення основних етапів розвитку української історичної науки в розрізі досліджуваної проблеми та визначення перспективних напрямів наукових розвідок у царині соціокультурної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історія вищої педагогічної освіти України, зокрема вищих педагогічних навчальних закладів, завжди привертала увагу широких кіл науковців. Історіографію проблеми представлено дисертаціями, монографіями, навчально-методичною літературою, науковими статтями, у яких розкрито провідні тенденції розвитку вищої педагогічної освіти України в умовах європейської інтеграції початку ХХІ ст., нормативно-правове поле діяльності ЗВО в історіографічній рефлексії, науково-методичне, інформаційне, фінансове забезпечення освітнього процесу та їх інноваційну діяльність. Заслужують на увагу монографії сучасних дослідників, присвячені розвитку вищої педагогічної освіти, Т. Боголіб, С. Домбровської, Л. Новикової, С. Салиги, Г. Січкаренко, Д. Швеця, С. Шевченка та ін. Проблеми реформування та провідні тенденції розвитку вищої школи розкрито в наукових розвідках В. Андрущенко, А. Коробкової, О. Кобрій, О. Король, К. Дурасової, О. Мудрої, Н. Морської.

Важливе місце посідають історіографічні розділи дисертацій, у яких розкрито особливості досліджень з історії вищої педагогічної освіти (наукові розвідки І. Березанської, М. Костецької, Я. Кукуленко, О. Левчишеної, Н. Сафонової, О. Рудчик). Значним теоретичним підґрунтям були праці вітчизняних дослідників (Н. Гупан, В. Майборода, В. Огнев'юк, В. Петриків, Н. Сафанова, У. Ткаченко) щодо аналізу проблеми періодизації в історико-педагогічних розвідках.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Мета статті полягає у висвітленні історіографічного дискурсу питань розвитку вищої педагогічної освіти України (початок ХХІ століття) у наукових дослідженнях.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Необхідність пошуку способів розв'язання означеної проблеми потребує глибокого вивчення, узагальнення та систематизації досвіду розвитку вищої освіти України кінця ХХ – початку ХХІ ст., що уможливорює виокремлення позитивної практики внутрішньої координації вищих педагогічних навчальних закладів минулого й уможливорює окреслити шляхи реформування сучасної системи вищої педагогічної освіти України, її інтеграції до загальноєвропейського освітнього простору. Історико-педагогічна наука не може розвиватися без усебічного засвоєння того, що вже було зроблено, без вивчення власної історії. Мета дослідження – систематизація, аналіз й узагальнення історико-педагогічних досліджень, періодизація розвитку історико-педагогічних знань. Наразі констатуємо, що початок ХХІ ст. є якісно новим етапом систематизації фактографічної бази, розробки теоретико-методологічних основ історіографії педагогічної науки, яка поступово здобуває статус самостійної галузі, запровадження вимог, згідно з якими історіографічний аналіз став обов'язковим складником дисертаційних і монографічних праць. У такому контексті актуалізуються історіографічні розвідки з конкретних педагогічних проблем та розвитку педагогічної науки всієї України, узагальнюються надбання вітчизняних учених. Така рефлексія увиразнює «історико-педагогічний образ» розвитку вищої педагогічної освіти.

Сучасна дослідниця О. Рудчик уперше комплексно дослідила тенденції та шляхи реформування системи вищої освіти України в другій половині ХХ – початку ХХІ ст. На основі векторного напрямку розвитку вищої освіти, задекларованого у відповідних нормативних документах та реалізованого в практичній діяльності вищих навчальних закладів, виокремила періоди: радянської доби (1953–1991 рр.); незалежної України (1991–2014 рр.) та, відповідно до кожного періоду, етапи реформування вищої освіти України: реорганізації вищої освіти (50–70-ті рр. ХХ ст.); модернізації в часи нестабільності (80-ті рр. ХХ ст.); інтегрування освіти, науки й виробництва (90-ті рр. ХХ ст. – 2004 р.); реформаційних процесів в умовах євроінтеграції (2005–2014 рр.). Систематизувала притаманні їм ознаки, законодавчо-правові та нормативні основи стандартизації вищої школи з урахуванням вітчизняного досвіду та європейських принципів і схарактеризувала методи (інформаційні та комунікаційні: дистанційне навчання, застосування інформаційних мереж, засобів масової інформації та телекомунікаційного зв'язку; інтерактивні: конференції, екскурсії, дебати, дискусії, рольові ігри, діалогічний метод, мозкові штурми, проектна діяльність; традиційні: лекції, семінари, дискусія за змістом опрацьованих джерел, аналіз ситуації, розв'язання педагогічних задач); форми (поєднання теоретичного навчання з роботою в господарстві, з організацією практики; проведення занять зі студентами безпосередньо у виробничих колективах; моделювання виробничих і практичних ситуацій; організація самостійної роботи студентів (навчальні комп'ютерні програми, модульно-рейтинговий контроль, консультації) у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів.

Завдяки її дослідженню подальшого розвитку набули уявлення про кількісні та якісні зміни в професорсько-викладацькому та студентському складі в процесі перебудови навчально-виховного процесу; тенденції розвитку вищої освіти України в другій половині XX – на початку XXI ст.; умови розвитку вищої освіти України в умовах інтеграційних процесів та глобалізації; науково-теоретичні положення про вплив освітніх реформ на розвиток вищої освіти України (Рудчик, 2021).

Заслуговує на увагу дослідження М. Костецької, у якому було здійснено конструктивно-критичний аналіз тенденцій розвитку вищої педагогічної освіти в країнах Європейського Союзу у визначених хронологічних межах як цілісного феномена в контексті актуальних проблем сучасної вищої школи; виявлено загальні для європейського регіону тенденції розвитку вищої освіти; з'ясовано сутність, принципи й передумови розвитку досліджуваного феномена; визначено передумови розвитку вищої західноєвропейської та вітчизняної освіти в зазначений період: соціально-політичні; державно-законодавчі (прийняття відповідних законодавчих актів); культурні, духовно-ідеологічні; націотворчі; освітньо-педагогічні; узагальнено потрактування термінів «якість вищої освіти» та «якість освітнього процесу»; простежено еволюцію поняття «якість освіти» в Україні; підтверджено, що безперервність змін у сучасній науково-освітній галузі ускладнює визначення поняття «якість освіти» у різних європейських країнах і для різних складників навчально-виховного комплексу; виокремлено дві тенденції під час розвитку Болонського процесу: географічне розширення територіальних меж європейського простору вищої освіти (The European Higher Education Area) через збільшення кількості його членів; урізноманітнення цілей країн-учасниць та намагання охопити не лише університети, а й усі ВНЗ так званого Старого Світу (Костецька, 2017).

Другий розділ дисертації І. Березанської «Провідні тенденції історіографічного контенту розвитку вищої педагогічної освіти України в умовах європейської інтеграції початку XXI ст.» присвячено дослідженню модернізації вищої педагогічної освіти та впливу Болонського процесу на національну вищу школу. Авторкою проаналізовано праці, присвячені модернізаційним перетворенням у галузі вищої педагогічної освіти України (Березанська, 2018).

Дослідниця акцентувала на тому, що період модернізації визначають такі провідні напрями наукових розвідок у вітчизняній історіографії, як: оновлення змісту й методів підготовки фахівців, нормативно-правове регулювання вищої школи, формування нового педагогічно-освітнього простору тощо. Початок 2002 р. характеризувався підвищенням інтересу до проблем модернізаційних перетворень у галузі вищої педагогічної освіти України, про що свідчать наукові розвідки В.Андрущенка, В.Бондаря, В.Журавського, В.Лугового та ін. У них порушено проблему формування професійних компетентностей у випускників, здатних якісно передати знання школярам, розкрито інноваційні аспекти розвитку вищої освіти, окреслено чинники, які стримували її поступ.

Наукова оцінка процесу модернізації педагогічної освіти у ВНЗ, його організаційні, інформаційно-методичні засади ґрунтовно відображено в працях безпосередніх учасників змін: ректорів та директорів вищих навчальних закладів – П. Горкуненка, М. Климович, В. Коцури, О. Попенко та ін.

Модернізацію вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації відображено в працях В. Кременя, О. Козієвської, де порушено питання «масовізації» вищої освіти й структуризації вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації (Березанська, 2018).

Також І. Березанська розкрила імплементацію принципів Болонської конвенції в навчальний процес вищих педагогічних навчальних закладів України в дослідницьких практиках 2005-2014 рр.

Упродовж 2005-2014 рр. упровадження ідей Болонської декларації в навчальний процес вищих навчальних закладів було розглянуто в дослідженні О. Савченко, де проведено системний концептуально-цілісний аналіз еволюції вищої педагогічної освіти в Україні як історико-соціального феномену, сформульовано положення інтеграційного освітньо-політичного консенсусу, в основу якого покладено ідеологію освітніх реформ вищої педагогічної школи. У монографії Б. Качур П. Стрічик, М. Талапканич, В. Химинець «Освіта Закарпаття» розкрито становлення та розвиток освіти Закарпаття з найдавніших часів до наших днів, оцінено реформаційні процеси, які відбувалися в педагогічних вузах I-II рівнів акредитації.

На думку дослідниці, простежено певне занепокоєння науковців щодо «сліпого» упровадження ідей Болонської конвенції в національну систему вищої освіти, яке, на думку авторів, може викликати втрату вітчизняних надбань у галузі освіти (В. Андрущенко, А. Коробкова, О. Король) (Березанська, 2018).

Проблему входження української університетської освіти в європейський освітній простір представлено в наукових розвідках В. Андрущенка та І. Гамерської. Авторами розглянуто питання щодо шляхів розвитку вищої школи, застосування європейського інноваційного досвіду та налагодження ефективної міжнародної академічної співпраці. Зокрема, визначено такі кроки розвитку співробітництва, як: створення міждержавних університетських науково-дослідних центрів, де працюватимуть члени вченого корпусу з різних країн світу; запозичення української методики зарубіжними ВНЗ-партнерами; відкритий доступ до будь-якої інформації, на основі якої здійснено навчання в університетах тощо. Зосереджено увагу на впровадженні інформаційних технологій та використанні мережевої освіти. Дослідники запропонували комплексний підхід до створення єдиного інформаційного простору, який вже на початкових стадіях уможливить підготувати базис для вдосконалення інформаційної підтримки та підвищення якості управління освітою (Андрущенко, Гамерська, 2012).

У другому випуску науково-допоміжного бібліографічного покажчика розглянуто питання подальшого формування національної системи вищої освіти суверенної України впродовж 2007-2011 рр., становлення та розвиток якої пов'язаний зі трансформаційними процесами, що відбувалися в ці роки у суспільстві й національній освіті. У виданні представлено нормативно-правову базу, документи щодо концептуальних засад та основних напрямів модернізації вищої школи й національної освіти, оновлення її змісту та застосування сучасних інноваційних технологій, розкрито проблеми модернізації вищої освіти України в контексті європейського освітнього простору й Болонського процесу; питання організації кредитно-модульного навчання у ВНЗ, дистанційної освіти

та її методичного й інформаційно-програмного забезпечення, мобільності студентів і викладачів (Пономаренко, Стельмах, Пєєва, Айвазова, Бублик, 2012).

У навчальному посібнику «Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід» розкрито концептуальні аспекти формування єдиного європейського освітнього простору, висвітлено особливості інноваційної політики країн Вишеградської четвірки, упровадження освітніх інновацій у вищих навчальних закладах країн світу й України (Артёмов, Студеняк, Головач, Гусь, 2015).

Зазначимо, що провідними напрямками наукових розвідок вітчизняного історіографічного простору початку нового століття стали перебудова освітньої галузі на засадах компетентнісного підходу, запровадження новітніх інформаційних технологій, оновлення нормативно-правової бази вищої школи, організаційна, науково-методична, інформаційна інтеграція ЗВО через створення навчально-наукових комплексів.

В історіографічному дискурсі початку ХХІ ст. чільне місце відведено загальним засадам правового регулювання вищої освіти в Україні, яке здійснювалося законодавчим органом – Верховною Радою України – та було спрямоване на вдосконалення нормативно-правового забезпечення вищої школи. Це простежувалося в прийнятих законах «Про вищу освіту» (2002 р., 2014 р.), указах Президента України («Про Національну доктрину розвитку освіти», «Основні напрямки реформування вищої освіти в Україні», «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні», «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні») та ін.

Ми погоджуємося з висновками дослідниці І. Березанської, що історіографічний контент розкриває місце й роль Міністерства освіти і науки України в процесі реформування вищої освіти, її інтеграції в європейський і світовий освітній простір. Автори наукових розвідок розкривають напрями, за якими реформувалася освітня система: регулювання планування та обліку навчальної, методичної, організаційної роботи викладачів; підвищення кваліфікації педагогічних кадрів; затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснено підготовку фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста. Водночас предметом дослідження не стали проблемні питання нормативно-правової бази вищої школи, розбіжності в законодавчій базі освіти України та Європейського Союзу, у соціокультурний простір якого вливалася наша держава.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Вища педагогічна освіта України досліджуваного періоду вивчалася комплексно і, водночас, за напрямками: нормативно-правове, інформаційне, науково-методичне, фінансове забезпечення; інновації в системі управління освітою та організації навчально-виховного процесу.

Для узагальнення історіографічних фактів у наукових розвідках дослідників використовувався типологічний метод. Виклад матеріалу досліджень поєднав у собі методи: історичний, логічний, хронологічний, проблемно-хронологічний, порівняльний, порівняльно-історичний, аналітичний, синтезу. Це уможливило розглянути розвиток історіографії вищої педагогічної освіти не лише в окреслених хронологічних межах і конкретних умовах України, а й з'ясувати стан її наукової розробки, виділити основні етапи вивчення,

з'ясувати малодосліджені аспекти та визначити напрями подальших інтелектуальних пошуків.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Андрущенко, В., Гамерська, І. (2012). Проблема входження української університетської освіти в європейський освітній простір. *Рідна школа*. (1/2), 3–8.

Артьомов, І.В., Студеняк, І.П., Головач, Й.Й., Гусь, А.В. (2015). Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», (23). (Серія «Євроінтеграція: український вимір»).

Березанська, І. М. (2018). Розвиток вищої педагогічної освіти України в 2002–2014 рр. (на матеріалах вузів I–II рівнів акредитації): історіографія. (автореф. дис. канд. іст. наук). Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди. Переяслав-Хмельницький, Україна.

Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 2007–2011 рр.: наук.-допом. бібліогр. покажч. (2012). Пономаренко Л.О.; Стельмах Н.А., Пеева С.П., Айвазова Л.М., Бублик Н.М. (упоряд.); Корольов Б.І. (наук. консультант і авт. вступ. ст.); Рогова П.І. (наук. ред.); Пономаренко Л.О. (бібліогр. ред.). Київ: Нілан-ЛТД, (2).

Король, А. (2016). Вища освіта України: етапи розвитку. *Науковий вісник МНУ імені В.О.Сухомлинського. Педагогічні науки*. 1 (52), 93–97.

Костецька, М.В. (2017). Розвиток вищої освіти в Україні та країнах Європейського союзу (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): порівняльний аналіз (автореф. дис. канд. пед. наук). Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. Київ, Україна.

Рудчик, О.С. (2021). Реформування вищої освіти України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) (автореф. дис. канд. пед. наук). Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. Кропивницький, Україна.

Січкаренко, Г. (2014). Історичний досвід перебудови вищої освіти в Україні (1985-2005 рр.): монографія. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М.

Тимошенко, М.О. Історіографічний огляд розвитку вищої освіти в Україні періоду кінця ХХ – початку ХХІ ст. *Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal*, 04 (32). 10 November, 2021. URL: <https://issn2391-4164.blogspot.com/p/48.html>

REFERENCES

Andrushchenko, V., & Hamerska, I. (2012). Problema vkhodzhennia ukrainskoi universytetskoï osvity v yevropeïskyi osvıtnii prostir [The problem of the entry of Ukrainian university education into the European educational space]. *Ridna shkola*, (1/2), 3–8 [in Ukrainian].

Artiomov, I. V., Studeniak, I. P., Holovach, Y. I., & Hus, A. V. (2015). *Innovatsii u vyshchii osviti: vitchyzniani i zarubizhnyi dosvid: navch. posib [Innovations in higher education: domestic and foreign experience: ed. manual]*. Uzhhorod: PP «AUTDOR-ShARK», (23). (Serii «Evrointehratsiia: ukrainskyi vymir») [in Ukrainian].

Berezanska, I. M. (2018). Rozvytok vyshchoi pedahohichnoi osvity Ukrainy v 2002–2014 rr. (na materialakh vuziv I–II rivniv akredytatsii): istoriohrafiiia

[Development of higher pedagogical education of Ukraine during 2002–2014 (based on the materials of educational institutions of the I–II levels of accreditation): historiography]. (*Candidate's thesis*). Pereiaslav-Khmelnytskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet im. H. Skovorody. Pereiaslav-Khmelnytskyi, Ukraina [in Ukrainian].

Vyshcha osvita Ukrainy v umovakh transformatsii suspilstva: stan, problemy, tendentsii rozvytku, 2007–2011 rr.: nauk.-dopom. bibliohr. Pokazhch [Higher education of Ukraine under the conditions of the transformation of society: state, problems, development trends, 2007–2011: scientific and auxiliary bibliography index]. (2012). Ponomarenko L. O.; Stelmakh N. A., Pieieva S. P., Aivazova L. M., Bubyk N. M. (Compilers); Korolov B. I. (Scientific Consultant and Author of the Introductory Article); Rohova P. I. (Scientific Ed.); Ponomarenko L. O. (Bibliographic Ed.). Kyiv: Nilan-LTD, (2) [in Ukrainian].

Korol, A. (2016). Vyshcha osvita Ukraïny: etapy rozvytku [Higher education: stages of development]. *Naukovyi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedahohichni nauky, 1 (52)*, 93–97 [in Ukrainian].

Kostetska, M. V. (2017). Rozvytok vyshchoi osvity v Ukraini ta krainakh Yevropeiskoho soiuzu (kinets KhKh – pochatok KhKhI st.): porivnialnyi analiz [Development of higher education in Ukraine and the countries of the European Union (the end of the 20th – the beginning of the 21st centuries): comparative analysis]. (*Candidate's thesis*). Natsionalnyi pedahohichnyi universytet im. M. P. Drahomanova. Kyiv, Ukraina [in Ukrainian].

Rudchuk, O. S. (2021). Reformuvannia vyshchoi osvity Ukrainy (druha polovyna XX – pochatok XXI stolittia) [Reforming higher education in Ukraine (the second half of the 20th – the beginning of the 21st century)]. (*Candidate's thesis*). Tsentralnoukrainskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Volodymyra Vynnychenka. Kropyvnytskyi, Ukraina [in Ukrainian].

Sichkarenko, H. (2014). *Istorychni dosvid perebudovy vyshchoi osvity v Ukraini (1985-2005 rr.): monohrafiia [Historical experience of the restructuring of higher education in Ukraine (1985–2005): monograph]*. Nizhyn: Vydavets PP Lysenko M. M. [in Ukrainian].

Tymoshenko, M. O. (2021). Istoriohrafichni ohliad rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini periodu kintsia XX – pochatku XXI st. [Historiographic review of the development of higher education in Ukraine at the end of the 20th – the beginning of the 21st centuries]. *Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal, 04 (32)*. 10 November, 2021. URL: <https://issn2391-4164.blogspot.com/p/48.html> [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті доведено, що успішне реформування вищої педагогічної освіти потребує глибокого вивчення як надбань ЗВО, так і переосмислення їх місця та ролі відповідно до потреб ринку праці, запитів людини й суспільства. Початок XXI ст. – важливий етап підготовки закладів вищої педагогічної освіти до якісних змін за європейським вектором розвитку. Зазначено, що історія вищої педагогічної освіти України, зокрема вищих педагогічних навчальних закладів, завжди привертала увагу широких кіл науковців. Історіографію проблеми представлено дисертаціями, монографіями, навчально-методичною

літературою, науковими статтями, у яких розкрито провідні тенденції розвитку вищої педагогічної освіти України в умовах європейської інтеграції початку XXI ст., нормативно-правове поле діяльності ЗВО в історіографічній рефлексії, науково-методичне, інформаційне, фінансове забезпечення освітнього процесу та їх інноваційну діяльність. Заслужують на увагу монографії сучасних дослідників, присвячені розвитку вищої педагогічної освіти, історіографічні розділи дисертацій, у яких розкрито особливості досліджень з історії вищої педагогічної освіти, праці вітчизняних дослідників щодо аналізу проблеми періодизації в історико-педагогічних розвідках. Наголошено, що провідними напрямками наукових розвідок вітчизняного історіографічного простору початку нового століття стали перебудова освітньої галузі на засадах компетентнісного підходу, запровадження новітніх інформаційних технологій, оновлення нормативно-правової бази вищої школи, організаційна, науково-методична, інформаційна інтеграція ЗВО через створення навчально-наукових комплексів. Підкреслено, що в історіографічному дискурсі початку XXI ст. чільне місце відведено загальним засадам правового регулювання вищої освіти в Україні, яке здійснювалося законодавчим органом – Верховною Радою України – та було спрямоване на вдосконалення нормативно-правового забезпечення вищої школи.

Ключові слова: історіографія, розвиток, вища педагогічна освіта, періодизація, дослідження, публікація, університетська освіта.

УДК 373.2:001.89:378.6 (477.62)«19/20»

THE HISTORICAL AND PEDAGOGICAL SOURCES OF SCIENTIFIC SKILLS OF THE STAFF OF THE DEPARTMENTS OF PRESCHOOL PEDAGOGY: THEORY, EXPERIENCE AND PROSPECTS

ІСТОРИКО – ПЕДАГОГІЧНІ ВИТОКИ НАУКОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ КОЛЕКТИВУ КАФЕДР ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ: ТЕОРІЯ, ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Марина Іотковська

здобувач 3 курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
E-mail: iotkovskamarina@ukr.net
ORCID 0000-0002-7623-9996
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Maryna Iotkovska

student of the 3rd year of the third (educational and scientific) level of higher education, specialty 011 Educational, pedagogical sciences,
E-mail: iotkovskamarina@ukr.net
ORCID 0000-0002-7623-9996
SHEI “Donbass State Pedagogical University”, Ukraine

ABSTRACT

The article presents an attempt to study the features of the staff of departments of preschool education, in order to better understand the nature of leadership and the features of the professional qualities in the scientific and pedagogical staff of the departments. It was found, that over the past decade, the research activities of